

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-03-22
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2296-11

KLAGANDE

Göran Jönsson
Bonderup 382
Bonnarps Gård
247 94 Dalby

Ombud:
Förbundsjurist Jonas Månsson
LRF Konsult AB Juridiska Byrån
Box 565
201 25 Malmö

MOTPART

1. Höjeåprojektet

Ombud:
David Reuterskiöld
Ekologgruppen i Landskrona AB
Järnväggsgatan 19 B
261 32 Landskrona

2. Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2011-05-17, dnr 535-1013-11, se bilaga 1

SAKEN

Anmälan om vattenverksamhet för anläggande av våtmark

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 196578

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81	Kungsgatan 8	0470-560 100	0470-560 125	måndag – fredag
351 03 Växjö		E-post: MMD.vaxjo@dom.se		08:00-12:00 13:00-16:30

BAKGRUND

Höjeåprojektet gjorde en anmälan om vattenverksamhet för att anlägga en våtmark på fastigheterna Lunnarp 6:4 och 7:19 i Lunds kommun. Anmälan föranledde ingen vidare åtgärd från länsstyrelsen.

YRKANDEN M.M.

Göran Jönsson har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat, i första hand att verksamhetsutövaren ska föreläggas att ansöka om tillstånd och i andra hand att verksamhetsutövaren föreläggs vidta försiktighetsmått till förhindrande av skada för hans fastighet bl.a. genom att dammen inte anläggs närmare än 50 meter från gränsen.

Till stöd för sin talan har han anfört bl.a. följande. Verksamhetsutövaren, avser anlägga en damm på prima åkermark av klass 9-10 i nära anslutning till hans fastighet. Han har inte fått del av teknisk beskrivning över hur verksamhetsutövaren avser anlägga dammen med tätskikt eller annan utformningsdata vilket är värdefullt för att han dels skall kunna skapa sig en uppfattning om hur han kan komma att påverkas och dels ett underlag som kan tjäna som stöd för en orsaksutredning vid eventuell skadesituation. Han vet således mycket lite om dammens utformning och om möjligt ännu mindre om den dränering som kommer att anläggas på vallens utsida som skall samla upp vatten som eventuellt tränger ut genom vallen. Han vet inte heller någonting om vallens utformning och kapacitet samt materialval. Vattenspeglarn i dammen kommer att vara belägen högre än hans närliggande åkermark. Det finns annan mark, tex 700 meter bort på fastigheten Alberta 5:4, som redan frekvent översvämmas som vore lämpligare att anlägga våtmark eller damm på. Ett vattenområde om 0,5 ha finns redan i närområdet vilket medför att det inte kan anses finnas behov av ytterligare våtmark. Olägenheterna med den tänkta dammen överväger den nytta som projektet kan åstadkomma.

Det finns risk för vattenpåverkan av hans mark från dammen antingen genom att vatten läcker genom vallen eller genom att vatten trycks under vallen och eventuell dränering. Det kan finnas risk att dräneringen på vallens utsida inte är tillräckligt dimensionerad. Någon utredning som säger emot detta har inte visats för honom i

ärendet. Han har idag inga vattendrag eller liknande att ta hänsyn till vid nyttjande av sin fastighet Alberta 3:33. Genom länsstyrelsens beslut möjliggörs anläggande av en damm 10 meter från hans fastighet. Hans växtskyddsarbete försvåras därigenom då skyddsavståndet till ett vattenområde för honom är mer begränsande än om det inte funnit ett vattenområde på grannfastigheten. Anläggandet av dammen utgör en negativ påverkan på hans fastighet och näringsverksamhet. Ligger dammen närmare än 50 meter från hans växtodling kommer den således att negativt påverka växtodlingsverksamheten. Ett exempel är att vid en temperatur på 20 grader och vind omkring 3 m/s och en bomhöjd 60 cm fås ett skyddsavstånd på 11 meter till omgivningen. Med en damm på grannfastigheten ger samma förutsättningar som ovan ett skyddsavstånd på mer än 50 meter. Dammanläggningen kommer därför i väsentlig utsträckning att påverka växtskyddsarbetet och växtodlingen på hans fastighet. Marknadsvärdet på marken uppgår idag till 325tkr per ha. Marken inom skyddsavståndet på 50 meter gör att marken på kort tid förlorar sin produktivitet. Rent praktiskt låter det sig inte göras att ändra arrondering kring dammen, men om man ändå skulle göra det förlorar den inom skyddszonen belägna marken 25 procent av sitt marknadsvärde eller ca 80 tkr per ha. Praktiskt sett blir marken inom skyddszonen helt utan värde då det inte går att bruka den på ett rationellt sätt. Skadan närmar sig då 325 tkr per ha. Det är orimligt att han ska behöva betala för annans verksamhet.

Vidare kommer anläggandet av dammen att dra till sig fåglar som bl.a. svan. Svanarna kommer i sin tur äta de grödor som odlas på hans fastighet. Detta kan ge omfattande grödskador genom skördebortfall. Skadan är förutsägbar varför åtgärder bör företas för att undvika eller begränsa denna skada. Denna väsentliga omständighet är inte utredd och belyst i ärendet. Eftersom skyddsjakt inte får bedrivas och därmed blir detta en negativ omgivningspåverkan. Om verksamhetsutövaren tillåts utfordra vilt i dammen blir denna påverkan än större.

Verksamhetsutövaren har uttalat att geotekniska expertutlåtande skulle ha inhämtats men dessa har han inte fått ta del av.

Länsstyrelsen har i ett yttrande vidhållit sitt beslut samt anfört bl.a. följande. Den aktuella anmälan innehåller bland annat en ritning och en beskrivning av anläggningen. Det har anlagts ett stort antal våtmarker där befintliga massor har använts för att skapa en tät vall. Utöver detta kommer i aktuellt fall även en avskärmande dränering att anläggas mellan vallen och fastighetsgränsen. Utifrån det geotekniska expertutlåtande som verksamhetsutövaren kommer att inhämta är det möjligt att dimensionera dräneringen så att de skador som Göran Jönsson befarar inte uppstår. Verksamhetsutövaren har i anmälan uppgett att vallen kommer att utformas enligt rekommendationerna i det geotekniska expertutlåtandet. Anmälan innehåller därmed de uppgifter som behövs för att kunna bedöma verksamhetens art, omfattning och påverkan på miljön och närliggande fastigheter.

Området ingår i Höljans avrinningsområde. Sedan början av 1800-talet har arealen våtmark i avrinningsområdet minskat med 90 procent. Detta har fått till följd minskad biologisk mångfald och utlakning av näringsämnen som påverkar både ån och slutligen havet negativt. Våtmarker anläggs för att kunna uppnå två av de nationella miljökvalitetsmålen, ”myllrande våtmarker” och ”ingen övergödning”. Det är därmed även fortsatt viktigt att anlägga nya våtmarker eller restaurera befintliga som har möjlighet att gynna biologisk mångfald och/eller avskilja näringsämnen. Våtmarken som planeras på fastigheten Lunnarp 6:4 och 7:1 beräknas få mycket god nytta för avskiljning av kväve, drygt 450 kg beräknas avskiljas per år i våtmarken. Detta är mycket viktigt i ett område där åkermarken läcker 30 – 35 kg kväve per ha och år och där åker är det dominerande markslaget. Utöver detta kommer våtmarken även gynna den biologiska mångfalden då en våtmark är en biotop som hyser långt fler arter än en åker. Befintligt vattenområde om 0,5 ha i närområdet är inte tillräckligt för att hysa biologisk mångfald i ett annars åkerdominerat landskap. Inte heller tar detta vattenområde emot några stora mängder dräneringsvatten och har därmed inte någon betydande funktion för att avskilja kväve.

För det fall att mark- och miljödomstolen skulle anse att det finns frågor som inte är tillräckligt belysta i anmälan kan anmälan kompletteras. Göran Jönsson har anfört att dammen kommer att dra till sig fåglar, bland annat svan som han befarar kommer att äta av de grödor som odlas på hans fastighet. Skördeskador orsakade av

svan och då enbart sångsvan gäller i stort sett uteslutande rapsodling. Sångsvanar dras inte till vatten av den storlek som den planerade våtmarken kommer att få, den är allt för liten för att vara intressant för denna art. Det bedöms att de försiktighetsmått som verksamhetsutövaren har angett i anmälan är tillräckliga för att förhindra skada för Göran Jönsson och dennes fastighet.

Höjeåprojektet har i ett yttrande motsatt sig bifall till överklagandet samt anfört bl.a. följande. Verksamhetsutövare för den planerade våtmarken är Lunds kommun och ingår i Höjeåprojektet som är ett miljösamarbete mellan Lund, Lomma och Staffantorps kommuner. Den planerade våtmarken bör endast omfattas av anmälningsplikt då dess vattenyta uppgår till cirka 0,6 hektar. Den planerade utformningen och genomförandeprocessen av våtmarken innefattar nödvändiga försiktighetsmått för att påverkan på omgivningen skall minimeras. Den information som utgått har varit tillräcklig för att Jönsson skall kunna bilda sig en god uppfattning om dammprojektet. Göran Jönsson har vid tre tillfällen fått sig tillsänt informationsbrev samt olika versioner av ritningar på den planerade våtmarken. De två senare av dessa har tillkommit för att tillgodose Jönssons önskemål om utformning. Utöver denna information har han även fått information i samband med telefonsamtal om våtmarken. Ritningarna är skalenliga planritningar där det går att utläsa våtmarkens, vallens och dräneringens läge i plan. Planerad nivå på högvattenyta och vallkrön har meddelats muntligen till Jönssons konsult på hushållningssällskapet vid telefonsamtal i december 2010. Beträffande dräneringen har läggningen och anslutningen av denna även berörts i text i ett av breven till Jönsson. Via telefon har även framförts att dräneringen avses ges erforderlig dimension för att den ska fylla sitt syfte. I fall som detta brukar vi ta hjälp av hydraulisk expertis vid jordbruksverkets vattenenhet i Alnarp för beräkning av lämplig dimension. Massor från dammschakten kommer att nyttjas vid uppbyggnaden av planerad vall. Då åkermarken på den aktuella platsen har hög lerhalt, finns generellt goda möjligheter att skapa en vall med mycket begränsad genomsläpplighet för vatten. Detta bekräftas även av det geotekniska utlåtande som inhämtats av företaget Geoexperten och som Göran Jönsson fått sig tillsänt i slutet av juni.

För att tillmötesgå Göran Jönssons krav/önskemål har följande anpassningar av våtmarksanläggningen gjorts. En dränering kommer att läggas på vallens utsida som skall samla upp vatten som eventuellt tränger ut genom marken/vallen mot Alberta 3:33. Dammen har flyttats så att vallkrönet är minst 10 meter från gränsen hans fastighet, istället för ursprungligen planerade 5-6 meter. Det drygt 100 meter långa utloppsdiket ersätts med en kulvert (BTG D600 mm). Dessa justeringar innebär merkostnader för projektet på uppskattningsvis 70 000 – 100 000 kr samtidigt som vattenytan minskar ca 1 000 m³ (från cirka 0,7 till 0,6 ha). Vid förnyad kontakt i december 2010 meddelade Göran Jönsson att han trots de gjorda anpassningarna motsätter sig anläggning av damm närmare sin gräns än 50 meter. Det huvudsakliga motivet till detta är att dammen annars medför ökade hänsynskrav vid besprutning av grödan på Alberta 3:33 och därmed inverkar negativt på jordbruksdriften.

Vindanpassat skyddsavstånd gäller endast då vinden ligger på från åker mot den planerade våtmarken och redan idag kan samma skyddsavstånd vara tillämpliga om den intilliggande åkern är känslig för det sprutade medlet. För övrigt ligger det redan idag ett öppet dike i västra gränsen och således gäller de särskilda reglerna där redan idag. Den planerade dammanläggningen innebär ett visst mått av påverkan på jordbruksdriften vad avser besprutning, men att det inte är möjligt att tillmötesgå även detta krav om våtmarken alls skall kunna anläggas. Orsaken är att marken längre österut på Lunnarp 6:4 och 7:19 är betydligt mer höglänt. Där finns möjlighet att dämna upp våtmarkens vattennivå till strax under medelmarknivån inom våtmarksområdet utan påverkan på avrinningen från uppströms belägna fastigheter och uppströms beläget dikningsföretag. Detta gör att schaktvolymen kan hållas nere och våtmarken blir kostnadseffektiv. Tillrinningsområdet utgörs av cirka 200 hektar intensivt brukad åkermark vilket innebär mycket goda förutsättningar för en god vattenreningseffekt hos anläggningen. Att dammen har goda förutsättningar framgår också av det faktum att länsstyrelsen i ett förhandsbesked till den insända ansökan om miljöinvesteringsstöd beviljar våtmarken högsta ersättningsnivå.

De nedströms belägna områden som Jönsson omnämner är förvisso lågt belägna och drabbas ibland av översvämningar men här ligger även vattnet lågt i landskapet till följd av tidigare avvattningsföretag varför de tekniska förutsättningarna sannolikt är mindre gynnsamma här än inom det nu aktuella läget. Mängden tillrinnande

vatten från åkermark är dessutom så stor att det ena läget inte utesluter det andra. Från vattenreningssynpunkt såväl som för den biologiska mångfalden, vore det tvärtom mycket angeläget och väl motiverat med anläggning av flera hektar våtmarksyta för att på ett bra sätt rena det tillrinnande vattnet. Dessutom är en placering 50 meter in på fältet mindre lämplig från arrenderingssynpunkt.

Från Höjeåprojektets sida är man angelägen om att genomföra alla våtmarksprojekt i gott samförstånd med berörda. Samtidigt ser man det som angeläget att stödja och uppmuntra de markägare som har ett intresse av att genomföra miljöåtgärder på sina marker och därigenom bidrar till uppfyllandet av nationella, regionala och lokala miljömål. Den planerade våtmarken bedöms bli kostnadseffektiv med mycket bra förutsättningar för effektiv närsaltreduktion. Den bedöms också få stort värde för den biologiska mångfalden i närområdet som till följd av tidigare avvattningar och kulverteringar är mycket fattigt på öppet vatten. Vidare kommer den att få en positiv flödesutjämnande funktion. I detta fall bedöms att rimlig hänsyn till Alberta 3:33 tas genom de ovan nämnda anpassningsåtgärderna och att det anförda skälet om ökade hänsynskrav vid besprutning inte bör vara starkt nog för att avstå från anläggning av den planerade våtmarken.

Våtmarken är utformad så att vattenförhållandena efter anläggning inte ska innebära risk för skada för Alberta 3:33. Den vall som planeras mellan våtmarken och Alberta 3:33 kommer att utformas så att den uppfyller de rekommendationer, med avseende på maximal höjd, minsta släntlutning med mera som ges i det geotekniska expertutlåtande som kommer att inhämtas. Möjligheterna att göra vallen tät bedöms som goda då jordarten i området till största delen utgörs av moränfinlera med mycket goda egenskaper i detta avseende. Som nämnts ovan kommer även en dränering att läggas i marken/vallen mot Alberta 3:33. Nivåskillnaden mellan vallkrön och planerad vattenyta kommer att anpassas så att god marginal erhålles. Huvudutloppet från våtmarken kommer att ske via ny kulvert (BTG D600) medan den befintliga kulverten kommer att utnyttjas som kompletterande utlopp vid högflöden då vattnet stiger över en viss nivå i våtmarken. Den nya utloppsledningen kommer att ha större vattenföringskapacitet än befintlig kulvert. Anläggning av dubbla utlopp innebär en extra säkerhet mot översvämning av vallen. Samtidigt bedöms att denna

utformning får en positiv inverkan på Alberta 3:33 genom att flödet i befintlig kulvert över denna fastighet minskar. Därmed minskar också risken för översvämning av åkermarken vid högflöden.

Det inte är tillåtet med aktiv tillförsel av näring till våtmarken genom utfodring av fisk, kräfter, fåglar eller andra djur. För anlagda våtmarker av denna storlek där ingen utfodring sker är det oftast inget eller ett mycket litet problem med skador på grödor på grund av vilt. Det är därför inte rimligt att vidta ytterligare åtgärder för att begränsa eventuella viltskador. Det är uppenbart att den planerade våtmarken inte blir till skada för dikningsföretagens markavvattningsintressen. Jämfört med Alberta-Lunnarps dikningsföretag av år 1986 sker en viss positiv förändring. Vattenflödet på den översta, kulverterade sträckan minskar med minskad risk för översvämning av Alberta 3:33 som följd. Dessutom kommer våtmarken att ha en flödesutjämnande effekt vilket i viss mån även minskar riskerna för översvämning längre nedströms i dikningsföretaget. Vad avser dikningsföretaget Bonderup - Ettarp av år 1950, så avslutas detta cirka 60 meter uppströms våtmarken. Vattengång på kulvert i brunnen där dikningsföretaget upphör ligger cirka 70 cm högre än planerad högvattenyta i våtmarken. Den dämning som sker i våtmarken påverkar inga andra fastigheter än Lunnarp 6:4 och 7:19. Risken för att vatten rinner genom eller över vallen ut över Alberta 3:33 har kommenterats ovan.

Den planerade våtmarken kommer att medföra en stor och påtaglig ökning av den biologiska mångfalden i närområdet. Våtmarken planeras i en helåkersbygd som är ytterst naturfattig med avseende på såväl vatten- som landmiljöer, till följd av långtgående rationaliseringsåtgärder inom jordbruket. De kvarvarande naturmiljöerna på trakten (såsom den med träd och buskar igenvuxna mossen) är få, små, starkt fragmenterade och isolerade. De är ofta också negativt påverkade av övergödning, dumpning med mera. Växt- och djurlivet i dessa miljöer är därför ofta utarmat och populationerna av de kvarvarande arterna är ofta individfattiga och instabila. Det långa avståndet mellan ”öarna” av natur försvårar också spridningen av arter och genutbytet mellan olika populationer vilket ökar risken för ytterligare utdöenden av arter.

Varje återskapande av natur, och inte minst av öppet vatten, i denna typ av landskap bidrar som påtagligt till ökad art- och individrikedom av det vilda växt- och djurlivet. Det finns flera studier som visar att ett stort antal arter av växter, fåglar, insekter, groddjur med flera organismgrupper snabbt etablerar sig i nyanlagda dammar och våtmarker i åkerlandskapet, inklusive flera rödlistade och sällsynta arter. Våtmarken kommer även att minska fragmenteringen av de befintliga naturelementen och bidra till att här befintliga arter får ökade chanser att överleva långsiktigt i området

DOMSKÄL

Tillämpliga lagrum framgår av länsstyrelsens beslut.

Göran Jönsson har i första hand yrkat att Höjeåprojektet ska föreläggas att ge in en ansökan om tillstånd för projektet och i andra hand har han yrkat att verksamhetsutövaren föreläggs att vidta vissa försiktighetsmått som t.ex. att dammen inte får placeras närmare än 50 meter från hans mark. Olika prövningsformer grundar sig på en skillnad mellan olika verksamheters miljöbelastning. Verksamheter som medför en förhållandevis begränsad miljöbelastning eller -risk ska anmälas till tillsynsmyndigheten och de som medför en större belastning/risk ska tillståndsprövas. Tillsynsmyndigheten har även möjlighet att förelägga en verksamhetsutövare att söka tillstånd om myndigheten anser att en anmälningspliktig verksamhet av särskild anledning bör tillståndsprövas. Det ankommer således i första hand på sökanden eller anmälaren och sedermera på tillsynsmyndigheten att avgöra huruvida en verksamhet är tillstånds- eller anmälningspliktig.

Utformningen av ett tillstånd eller ett beslut om försiktighetsmått till följd av en anmälan har bl.a. avgörande betydelse för möjligheten att utöva en effektiv tillsyn och kunna avgöra om förelagda villkor och försiktighetsmått följs, men även för att verksamhetsutövaren själv ska kunna överblicka vilka krav som gäller. En förutsättning för att åstadkomma detta är att tillståndet eller anmälan har en lämplig avgränsning och omfattar all den miljöpåverkan som verksamheten kan ge upphov till. Prövningen ska ha den omfattningen att relevanta miljömässiga konsekvenser kan beaktas och att det kan tryggas att den får den reglering som bedöms nödvän-

dig. Hur en verksamhet prövas, genom ansökan om tillstånd eller genom anmälan, är således bl.a. en fråga om hur verksamheten på bästa sätt kan regleras och hur en god tillsyn på bästa sätt kan garanteras.

Av vad som framkommit av handlingarna i målet står det klart att verksamheten inte innebär en sådan påverkan på miljön eller på enskilda intressen att en ansökan behöver göras. Domstolen delar länsstyrelsens bedömning att projektet inte strider mot miljöbalkens hushållningsregler under förutsättning att det genomförs i enlighet med ingiven anmälan samt i enlighet med de anvisningar som givits.

Mark- och miljödomstolen har granskat de handlingar och underlag som ligger till grund för länsstyrelsens beslut om försiktighetsmått. Domstolen delar länsstyrelsens och Ekologigruppens uppfattning i samtliga punkter. Då näringsläckage från jordbruksmarker innebär ett stort problem för övergödning av vattendrag och kustvattnen, måste brukare tåla en viss inskränkning av sin verksamhet. Verksamhetsutövaren, i det här fallet, har gått mycket långt med extra försiktighetsåtgärder för att tillgodose Göran Jönssons önskemål. Den lilla påverkan som våtmarksanläggningens placering innebär, med ökat behov av planering av tidpunkt för besprutning, anser domstolen inte utgöra skäl till ytterligare försiktighetsmått. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 12 april 2012.

Jonny Boo

Catharina Hederström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Jonny Boo, ordförande, och tekniska rådet Catharina Hederström. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Widströmer.

2011-05-17

535-1013-11

1281

Vår referens

Miljöavdelningen
 Anna Wolfhagen
 040/044-25 24 51
anna.wolfhagen@lansstyrelsen.se

Höjeåprojektet

Ombud: Ekologgruppen i Landskrona AB
 Att: David Reuterskiöld
 Järnvägsgatan 19B
 261 32 Landskrona

VÄXJÖ TINGSRÄTT
 4:2

INKOM: 2011-06-15
 MÅNINGSBIL 2296-11
 AKTBIL: 3

Anmälan om vattenverksamhet för att anlägga en våtmark på fastigheterna Lunnarp 6:4 och 7:19 i Lunds kommun

Centrumkoordinat: 61 70 043 / 13 44 569

Våtmarksområde: ca 1,5 ha, varav ca 0,6 ha vattenyta

Beslut

Länsstyrelsen har tagit emot er anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kap. 9a § miljöbalken (mb) för anläggande av våtmark på fastigheterna Lunnarp 6:4 och 7:19 i Lunds kommun. Anmälan föranleder ingen vidare åtgärd från Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen lämnar följande råd:

1. Överskottsmassor bör jämnas ut mjukt och inte läggas upp i markerade vallar eller högar.
2. Strandslänternas lutning bör inte vara brantare än 1:6; där vall är nödvändig för anläggningens funktion bör släntlutningen på vallens utsida inte vara brantare än 1:6.
3. Öar bör inte anläggas.
4. I den mån buskar eller träd kommer att planteras, bör lokala sorter användas av arter som naturligt förekommer i trakten.
5. Utloppet bör utformas så att det sker ett utflöde av vatten från våtmarken under hela året. Vid lågvattenföring bör utflödet vara minst lika stort som inkommande vattenflöde.
6. Arbetsföretaget bör vidta de försiktighetsåtgärder som behövs för att förebygga grumling och sedimentation i vattendrag.

Om åtgärden inte påbörjas inom två år och avslutas inom fem år från detta beslutsdatum bör en ny anmälan insändas till Länsstyrelsen med hänsyn till de omständigheter som då kan råda.

Redogörelse för ärendet

Ni har den 16 februari 2011 kommit in med en anmälan enligt 11 kap 9a § mb för anläggande av en våtmark på fastigheterna Lunnarp 6:4 och 7:19 i Lunds kommun.

I anmälan har följande anförts: Våtmarken ska anläggas genom schaktning och dämning på mark som idag är åkermark. Schaktmassor kommer att användas för att skapa en låg vall i sydväst och överskottsmassor kommer att planas ut norr och öster om våtmarken. Vattenförsörjning sker genom befintlig kulvert från öster. Den del av befintlig kulvert som kommer att hamna inom själva våtmarken tas bort. Resterande del av kulverten kommer att behållas intakt efter våtmarken och användas som reservutlopp. Våtmarken ges utlopp i väster genom att en ny kulvert dras söderut och ansluts till befintligt öppet dike. Diket är det samma som den befintliga kulverten idag mynnar i. Våtmarken får ett maximalt djup på 1,1 meter och ett medelvattendjup på 0,7 meter.

Ni har haft kontakt med Göran Jönsson, som äger grannfastigheten i söder, Alberta 3:33.

Ni har först haft telefonkontakt med Göran Jönsson och då gjort följande anpassningar av våtmarksanläggningen:

- En dränering kommer att läggas på vallens utsida och ska samla upp vatten som eventuellt tränger ut genom marken/vallen mot Alberta 3:33.
- Dammen har flyttats så att vallkrönet är minst 10 meter från gränsen mot Alberta 3:33 (istället för ursprungligen planerade 5-6 meter)
- Det drygt 100 meter långa utloppsdiket (som planerades innan anmälan hade skickats in till Länsstyrelsen) ersätts med kulvert

Dessa justeringar innebär merkostnader för projektet på uppskattningsvis 70 000 – 100 000 kr samtidigt som vattenytan minskar med ca 1000 m².

Efter att dessa justeringar utförts, har Göran Jönsson via e-post till sökandes ombud den 23 december 2010 meddelat följande sypunkter. Yttrandet skickades med anmälan som en bilaga.

1. Dammens vattenyta bör inte ligga närmare än 50 meter från ägo gränsen till Alberta 3:33, i annat fall påverkas växtodlingen. Vid kemisk bekämpning ska mark- och vindanpassat skyddsavstånd iakttas enligt "säkert växtskydd" (Hjälpreda vindanpassat skyddsavstånd). Idag gäller allmän hänsyn vid

växtskyddsarbete, exempel vid temp 20 grader, vind 3 m/s och bomhöjd 60 cm, skyddsavstånd på 11,0 meter. Efter dammbyggnad gäller särskild hänsyn vid växtskyddsarbete, exempel som ovan ger skyddsavstånd på mer än 50 meter. Dammbyggnaden kommer således att påverka Alberta 3:33 väsentligt i varje växtskyddsinsats exempel vid betodling då bekämpning sker upp till 7-8 gånger per säsong.

2. Vattenförhållanden får ej förändras till skada för Alberta 3:33, då vattenytan i dammen kommer att vara betydligt över marknivån på Alberta 3:33
3. Utfodring av vilt bör ej tillåtas i dammen eller dess närhet. Har negativ erfarenhet från tidigare ekologdammar med bland annat invasion av svanar som vi ej får bedriva skydds jakt på.
4. Som ordförande för Bonderup – Ettarp/Alberta – Svinarps dikningsföretag önskar vi att dammen tillståndsprövas så att inte dikningsföretagen påverkas negativt.

Ni har kommenterat detta yttrande i en bilaga till anmälan. Kommentarererna sammanfattas nedan och är svar på respektive nummer ovan:

1. Höjeåprojektet har vid telefonkontakt svarat Göran Jönsson att man förstår att den planerade dammanläggningen innebär ett visst mått av påverkan på jordbruksdriften vad avser besprutning, men att det inte är möjligt att tillmötesgå även detta krav om våtmarken alla ska kunna anläggas. Orsaken är att marken längre österut på Lunnarp 6:4 och 7:19 är betydligt mer höglänt. Dessutom är en placering 50 meter in på fältet mindre lämplig från arronderingssynpunkt.

Från Höjeåprojektets sida är man angelägen om att genomföra alla våtmarksprojekt i gott samförstånd med berörda. Samtidigt ser man det som angeläget att stödja och uppmuntra de markägare som har ett intresse av att genomföra miljöåtgärder på sina marker och därigenom bidrar till uppfyllandet av nationella, regionala och lokala miljömål. Den planerade våtmarken bedöms bli kostnadseffektiv med mycket bra förutsättningar för effektiv närsaltsreduktion. Den bedöms också få stort värde för den biologiska mångfalden i närområdet som följd av tidigare avvattningar och kulverteringar är mycket fattigt på öppet vatten. Vidare kommer den att få en positiv flödesutjämnande funktion.

I detta fall bedöms att rimlig hänsyn till Alberta 3:33 tas genom de ovan nämnda anpassningsåtgärderna och att det anförda skälet om ökade hänsynskrav vid besprutning inte bör vara strakt nog för att avstå från anläggning av den planerade våtmarken.

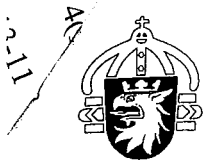
2. Våtmarken är utformad så att vattenförhållandena efter anläggning inte ska innebära risk för skada för Alberta 3:33. Den vall som placeras mellan våtmarken och Alberta 3:33 kommer att utformas så att den uppfyller de rekommendationer, med avseende på maximal höjd, minsta släntlutning med mera som ges i det genotekniska expertutlåtande som kommer att inhämtas. Möjligheterna att göra vallen tät bedöms som goda då jordarten i området till största delen utgörs av moränfinlera med mycket goda egenskaper i detta avseende. Som nämnts ovan kommer även en dränering att läggas utmed vallens utsida som ska samla upp vatten som eventuellt tränger ut genom marken/vallen mot Alberta 3:33. Nivåskillnaden mellan vallkrön och planerad vattenyta kommer att anpassas så att god marginal erhålles.

Huvudutloppet från våtmarken kommer att ske via ny kulvert (BTF D600) medan den befintliga kulverten kommer att utnyttjas som kompletterande utlopp vid högflöden då vattnet stiger över en viss nivå i våtmarken. Den nya utloppsledningen kommer att ha en större vattenföringskapacitet än befintlig kulvert. Anläggning av dubbla utlopp innebär en extra säkerhet mot översvämning av vallen. Samtidigt bedöms att denna utformning får en positiv inverkan på Alberta 3:33 genom att flödet i befintlig kulvert över denna fastighet minskar. Därmed minskar också risken för översvämning av åkermarken vid högflöden.

3. Beträffande utfodring anges i avtalet mellan Höjeåprojektet och markägaren att det inte är tillåtet med aktiv tillförsel av näring till våtmarken genom utfodring av fisk, kräftor, fåglar eller andra djur.
4. Vad avser dikningsföreagens önskan om tillståndsprövning av våtmarken anser Höjeåprojektet att det är uppenbart att den planerade våtmarken inte blir till skada för dikningsföretagens markavvattningsintressen.

Vad avser Alerta – Lunnarps dikningsföretag av år 1986 sker en viss positiv förändring. Detta genom att vattenflödet på den översta kulverterade sträckan minskar med minskad risk för översvämning av Alberta 3:33 som följd. (se under punkten 2 ovan). Dessutom kommer våtmarken att ha en flödesutjämnande effekt vilket i viss mån även minskar riskerna för översvämning längre nedströms i dikningsföretaget.

Vad avser dikningsföretaget Bonderup – Ettarp av år 1950, så avsluts det cirka 60 meter uppströms våtmarken. Vattengång på kulvert i brunnen där dikningsföretaget upphör ligger cirka 70 cm högre än planerad högvattenyta i våtmarken. Den dämning som sker i våtmarken påverkar inga andra

fastigheter än Lunnarp 6:4 och 7:19. Risken för att vatten rinner genom eller över vallen har kommenterats ovan (punkt 2).

Fastighetsägaren till Lunnarp 7:20, Hans Petter Hjärtsäll har via telefon den 16 mars meddelat sökandens ombud att han enbart är positiv till våtmarksanläggningen.

Lunds kommun har yttrat sig i ärendet och meddelar att de sedan många år arbetar med våtmarksanläggning inom ramen för Höjeå-, Kävlingeå- och Segeåprojekten och ser positivt på initiativ till våtmarksanläggning, förutsatt att projekten inte påverkar befintliga natur- eller kulturvärden negativt. Kommunen meddelar också att projektet inte står i strid med några kommunala planer. Kommunen anser att Länsstyrelsen bör ta ställning till om våtmarksanläggningen föranleder tillståndsprövning och har i övrigt ingen erinran mot projektet.

Länsstyrelsen har besökt platsen tillsammans med er den 11 oktober 2010.

Länsstyrelsens bedömning

Varje verksamhetsutövare är skyldig att iaktta de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB. Dessa övergripande bestämmelser ska vara vägledande för det allmännas agerande och för tillämpningen av miljöbalken.

Av 11 kap 9a § MB och 19 § förordning om vattenverksamhet mm (1998:1388) framgår att anläggande av våtmark där vattenområdet har en yta som inte överstiger 5 ha inte får påbörjas innan den anmälts till tillsynsmyndigheten.

I Naturvårdsverkets föreskrifter (SNFS 1997:2) står:

”5 § Vid spridning och annan hantering av bekämpningsmedel samt vid rengöring av spridningsutrustning är den som utför detta skyldig att bestämma och iaktta de skyddsavstånd som med hänsyn till omständigheterna är nödvändiga till skydd för vattentäkt, sjöar och vattendrag samt omgivande mark och annans egendom.

6 § Vid bestämning av skyddsavstånd enligt 5 § skall särskild hänsyn tas till

- på platsen rådande temperatur och vindförhållanden,
- det avsedda spridningsområdets utbredning i vindriktningen,
- jordart och markstruktur samt markens lutning mot omgivningen på den plats där spridningen avses ske,
- bekämpningsmedlets egenskaper, samt
- omgivningens känslighet för medlet. ”

Den som sprutar har alltså ansvar att hålla skyddsavstånd för att förhindra att skador uppstår på omgivningen. Skador kan uppstå på växter, djur och annan egendom. Till exempel ska särskild hänsyn visas om grödan på grannfastigheten är känslig för det ogräsmedel som sprutas. Det kan också finnas risk för resthalter i intilliggande gröda och då ska särskild hänsyn också visas.

Det innebär att en brukare måste anpassa sig efter vad grannen odlar så att inte grannens odling skadas. Det är inte omöjligt att det varje år skulle krävas att Göran Jönsson visar särskild hänsyn till marken på Lunnarp 6:4 eller 7:19 även om våtmarken inte anläggs.

Anläggandet av våtmarken bedömer verksamhetsutövaren inte påverkar de dikningsföretag som nämns i Göran Jönssons yttrande. Dikningsföretagen berör inte det aktuella området, utan har sin utbredning uppströms respektive nedströms aktuell plats för våtmarken.

I förordningen om vattenverksamhet med mera (1998:1388) står i 23 §:

”När anmälningsärendet är tillräckligt utrett, skall tillsynsmyndigheten

1. besluta om de förbud för verksamhetsutövaren som behövs enligt miljöbalken,
2. förelägga verksamhetsutövaren att
 - a) vidta de försiktighetsmått som behövs enligt miljöbalken, eller
 - b) ansöka om tillstånd enligt 11 kap 9 § miljöbalken, om det behövs med hänsyn till verksamhetens påverkan på miljön eller enskilda intressen, eller
3. om det inte behövs något förbud eller föreläggande enligt 1 och 2, underrätta den som gjort anmälan om att ärendet inte föranleder någon åtgärd från myndighetens sida.

Vid bedömningen av verksamhetens påverkan på enskilda intressen skall tillsynsmyndigheten särskilt beakta om det i ärendet finns ett yrkande om

1. skärskild tvångsrätt enligt 28 kap 10 § miljöbalken
2. ersättning enligt 31 kap 16 § miljöbalken, eller
3. inlösen enligt 31 kap 17 § miljöbalken.”

Länsstyrelsen bedömer med hänvisning till ovanstående att förändringen i förutsättningarna för Göran Jönssons odling inte är en sådan påverkan att verksamhetsutövaren ska föreläggas att ansöka om tillstånd med hänsyn till verksamhetens påverkan på miljön eller enskilda intressen.

Länsstyrelsen har inget att invända mot planerad våtmark under förutsättning att verksamheten genomförs i enlighet med anmälan och i övrigt lämnade uppgifter, samt att lämnade råd följs.

Projektet bedöms inte strida mot kommunal översiktsplan. Länsstyrelsen bedömer att åtgärderna inte strider mot miljöbalken hushållningsbestämmelser.

Viktig information

- Detta beslut befriar er inte från skyldigheter enligt annan lagstiftning.
- En anmälan om vattenverksamhet till Länsstyrelsen är inte att betrakta som ett tillstånd till verksamheten. Detta innebär att om det uppkommer skada på enskilda eller allmänna intressen har Länsstyrelsen, såsom tillsynsmyndighet, full möjlighet att agera mot en påbörjad verksamhet och t.ex. förelägga om rättelse.
- För att bedriva vattenverksamhet ska verksamhetsutövaren ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas. Det vill säga verksamhetsutövaren måste förfoga över vattenområdet antingen genom att han/hon äger området eller genom att det finns ett avtal eller överenskommelse upprättad med fastighetsägaren.
- Skyldigheten att underhålla vattenanläggningar bör uppmärksammas (11 kap 17 § MB).
- Dolda fornlämningar kan finnas; om någon sådan påträffas skall arbetet - enligt lagen om fornminnen m.m. - avbrytas och kontakt tas med Länsstyrelsen, (miljöavdelningen, kulturmiljösektionen); fornlämningar kan uppträda som hårdrester, stenpackningar, eller mörka färgningar i jorden.
- Kontakt bör tas med dikningsföretag, som kan beröras av arbetsföretaget.
- Arbetsföretaget skall vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga grumling och sedimentation i vattendrag. Länsstyrelsen påminner om att bäckar och våtmarker utgör känsliga och värdefulla biotoper för en mängd organismer.
- Utsättning av kräftor eller fisk tillåts inte i våtmarker som anläggs med stöd av miljöinvestering.
- Ni är ansvarig för att inga befintliga ledningar skadas (gas, el, tele, vatten etc).
- När ni anlagt er damm/våtmark, kan er areal för beräkning av arealstöd, olika miljöstöd etc påverkas vid er nästa ansökan.
- Om ni har gårdsstöd där våtmarken planeras informerar Länsstyrelsen om att kriterierna för gårdsstöd måste vara uppfyllda under hela stödåret (1 januari - 31 december) för att ni ska behålla er rätt till gårdsstödet på den aktuella ytan. Anläggs våtmark under innevarande år ska areal motsvarande våtmarkens yta dras tillbaka från gårdsstödet.

- Om ni ämnar plantera träd eller buskar i samband med projektet, lämnar Länsstyrelsen gärna råd om lämpliga arter.

Detta beslut kan överklagas hos Växjö tingsrätt, Miljödomstolen enligt nedan.

Detta beslut har fattats av chefen för fiske- och vattenvårdsenheten, Kristian Wennberg. Vid den slutliga handläggningen har även deltagit länsassessorn Magnus Lindskog, samt vattenhandläggaren Anna Wolfhagen, föredragande.

Kristian Wennberg
Chef Fiske- och vattenvårdsenheten

Anna Wolfhagen
Vattenhandläggare

Bestyrkes

Bilagor

Översiktskarta

Ritningar

Kopia till

Gunnar Ehn, Lunnarp 402, 247 94 Dalby

Göran Jönsson, Bonderup 382, 247 94 Dalby

Hans Petter Hjärtsäll, Glasmästarevägen 9, 245 35 Staffanstorp

Lunds kommun, Tekniska förvaltningen, Park- och naturkontoret, att Cecilia Backe, Byggmästaregatan 4, 222 37 Lund

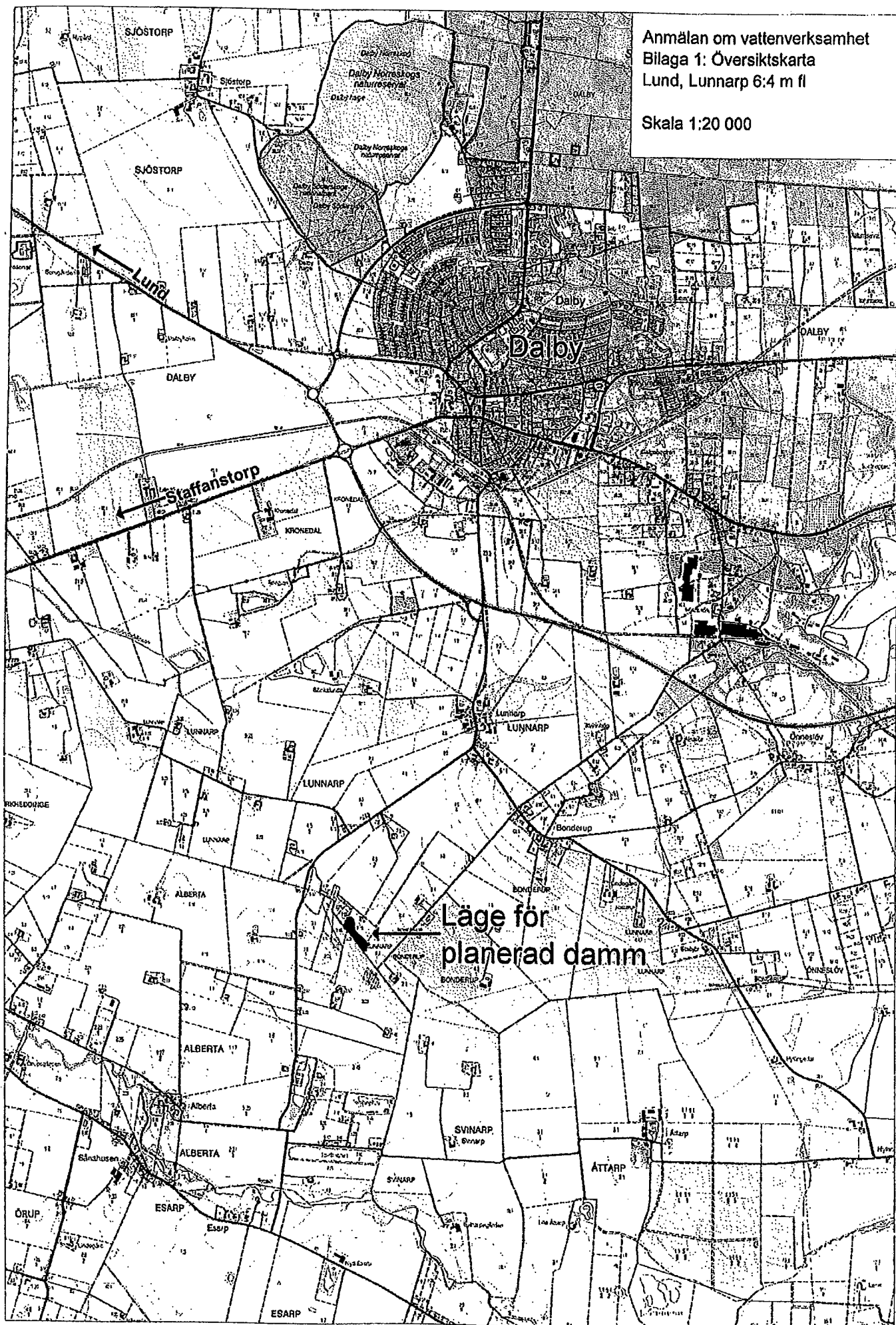
Miljöavdelningen: AW, Miljöinvesteringsakten (AW),

För registrering: JP (genom e-post)

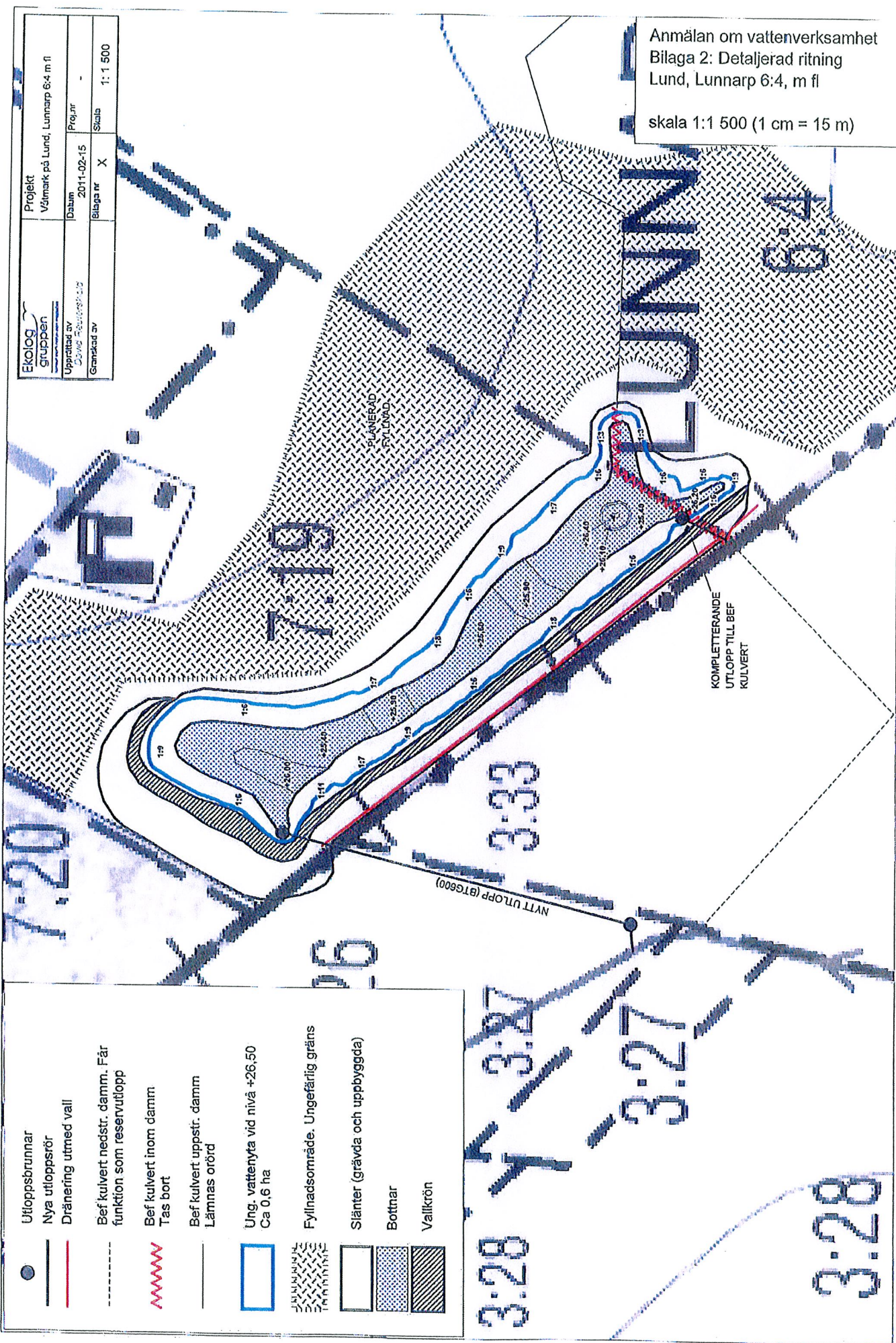
Akten

Anmälan om vattenverksamhet
Bilaga 1: Översiktskarta
Lund, Lunnarp 6:4 m fl

Skala 1:20 000

A:

Hur man överklagar - dom i mål som har överklagats till mark- och miljödomstolen

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen. Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Mark- och miljööverdomstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Mark- och miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast.

Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.